

Ugrótáncot jókedvemből

Nincs olyan egészséges ember vagy kószáló kissárkány, aki ne szeretne táncolni. Járjuk hát, hisz farsang van. S míg ti két pörgés között pihentek, én mesélek nektek.

■ **A tánc egyidős az emberiséggel.** Vagy inkább magával a teremtet világgal, hiszen lassú körtáncot járnak az égitestek, táncol a fa, a nád, a fűszál, ha fújja a szél, legényest jár a páva, a paradicsommadár, a lantfarkú madár kakasa, hogy meghódítsa a tojó szívét.

■ Táncol az ember is – minél közelebb áll a természethez, annál többször és őszintébben. Még

ma is vannak népcsoportok, akik táncolva imádkoznak, táncolva készülnek fel a harcra, a vadászatra, táncolva gyógyítanak, köszöntik az újszülöttet, avatják felnőtté az ifjút, kötik a házasságot, és búcsúztatják a halottat. Minden életkornak, eseménynek, ünnepnek megvan a jellegzetes tánca. A férfiak a vadász-, harci-, béke-, fiúavató és naptáncokat, a nők az esőkérő-, arató-, leányavató-, termékenységi-, születési és a holdnak szentelt táncokat járók. Számukra a **tánc az egész életet rendező, közösségi szertartás.**

■ Ritmusra jobban megy a munka! A természeti népek a munkára is táncolva készülnek fel. A jó táncos jó munkás. És fordítva. A **maszáj férfiak** között az az első, aki legmagasabbra ugrik tánc közben.

Milyen munkák során fontos a ritmus?

■ A **körtánc** a legősibb táncforma. Az örök körforgást, ismétlődést jelképezi, kizárja a külvilágot a közösségből, megvalósítja az egyenjogúságot, hiszen mindenki egyforma távolságra van a középpontban táncoló varázslótól, vezértől.

■ A **varázsló, a sámán** révületbe dobolja, forogja, táncolja magát.

■ A hindu mitológiában a négykarú **Siva isten** lánggyűrűben járja táncát, mely a kerek világnak és energiáinak jelképe. Egyik kezében dobot tart, ezzel diktálja az élet táncának ritmusát.

■ Az **ősmagyarok** harcra hívó **kardtáncának** késői utóda a bottal, fokossal járt pásztortánc, a hajdútánc, a verbunkos. A legenda szerint Kinizsi Pál két törököt a kezében, egyet övénel fogva a szájában tartott, úgy járta győzelmi táncát csata után a tábortűznél.

■ Az állatokat utánzó, maszkos tánc szerepe az volt, hogy elriassa az ellenséget, a gonosz szellemeket, a bajt, a nehézségeket. A **mohácsi farsangon** a **busók** félelmetes álarca és tánca egykor a törököket, ma már csak a telet úzi el.

■ Minden népnek sajátos táncgyománya van, mely hordozza vérmérsékletét, gondolkodásmódját, történelmi tapasztalatait. A **népi táncok**nak azonban vannak közös vonásaik is: a **legényes** mindig virtuskodó, az erőt, az ügyességet bizonyítja. A **lányok** inkább **körtáncokat** járnak, mely szép természetüket, kecses mozgásukat és összetartó közösségüket is megmutatja. Az egyre gyorsuló ritmusú **páros táncok** „összerázzák”, aki összetartozik. Szerintetek összeillik ez a **finn pár**?

Melyik csendes-óceáni szigeten táncolnak a lányok virágfüzérrel a nyakukban?

■ Minden táncnak lényege a ritmus, de ez fokozottan érvényesül a **spanyol flamenconban**.

A százfodroszoknyás táncosnők teste feszes, szinte mozdulatlan, csak kopogó cipősarkuk követi lélegzetelállító gyorsasággal a gitár, a kasztanyett pergését.

■ A távol-keleti, köztük a **hindu táncok** kifinomult mozgáskultúrájában minden mozdulatnak jelentése van. A kéznek, a fejnek, a szemnek is fontos szerep jut. Amit mi furcsa szemforgatásnak, kitekert végtagok szögletes mozgásának látunk, az számukra táncnyelven elbeszél, pontosan érthető történet.

■ Az **ukrán** férfiak guggolva-kirúgva járnak a legényest. A lányok olyanok, mint egy táncra perdült virágcsokor.

Hogy hívják a legényest Széken, Kalotaszegen, hát Székelyföldön?

■ Míg a faluban fergeteges mulatság folyt, a palotákban évszázadokon át alig érinthették egymás ujjbegyét a táncosok. A hölgyek és urak sorfala egymástól tisztes távolságban tipegett, forgott, hajlongott.

Melyik a legismertebb magyar páros néptánc?

■ A reneszánsz sok tilalmat feloldott: kart karba fűzve, vidám muzsikára szökdelték a táncosok. Nem véletlenül népszerű ma ismét a reneszánsz zene és tánc.

■ Mint ahogy a fényes európai báltermekbe is népi táncok „finomított” változatai kerültek be, népi eredetűek a magyar főúri szalonok legnépszerűbb táncjai is: a palotás, a csárdás, a verbunkos.

■ A bécsi keringő szédítő, páros suhanás. Strauss idejében élte virágkorát, de lendülete ma is elvarázsol.

■ A tánc a mozgás művészete. A népi táncosok tánc-anyanyelvükön, a pantomim és a balettművészek egyetemes tánc-nyelven „beszélnek”. A pantomim az ókori görögöknél kialakult színpadi némajáték, amelyben a történetet, az érzelmeket arcjátékkal, mozdulatokkal, táncsal és zenei kísérettel fejezik ki.

■ A balett olasz eredetű szó, táncoskát jelent. A XVI. században alakult ki Olaszországban és Franciaországban. A napkirály, XIV.

Lajos alapította az első balettkisiskolát 1661-ben. Az istenszerepeket ő maga táncolta, sőt kedvenc zeneszerzőjét, Lullyt is táncosként szerepeltette. A balett kezdetben az operák betétszáma volt, a XVIII. századtól önállósult. A drámai történethez a legnagyobb zeneszerzők komponáltak zenét (Lully, Gluck, Csajkovszkij, Ravel), a legjobb balettmesterek írtak koreográfiát. A francia, az olasz, a bécsi balettkisiskolák mellett az orosz balett is világhírűvé vált, és ma is őrzi rangját.

■ A klasszikus balett ma is népszerű, ám mellette kialakult a **modern mozdulatművészet**, mozgásművészet, látványszínház számos irányzata. Markó Iván együttese, a **Győri Balett** meghódította a világot.

■ A **dzsessz** gyökere az afrikai néger zene és tánc. A XX. század elején, New Orleansben, a fekete negyedekben tűnt fel először, onnan terjedt el az egész világon. A dzsessz-alapú **sztepp-tánc** koronázatlan királya **Fred Astaire**. Dzsessz-ritmuson alapul a modern táncok egész sora: a chalston, a foxtrott, a twist, a rock and roll.

■ A szenvedélyes, hirtelen mozdulatokkal meglepő **tangó** Argentínából indult világhódító útjára. A latin-amerikaiaként számon tartott szamba, rumba, mambó, cha-cha-cha, paso doble ősi afrikai táncokból származik, melyeket a néger rabszolgák hoztak Amerikába.

■ Száz éve a **tánc sportággá** is vált. Az első táncvilágbajnokságot 1909-ben rendezték Párizsban. 1997 óta a Nemzetközi Olimpiai Bizottság is sportként tartja számon. Akárcsak a sportolók, a táncosok is csak komoly edzéssel, felkészüléssel kerülhetnek dobogóra.

■ A **diszkó** meghódította a világot, de egynemű szószként előtt mindent, ami egyéni, ami sajátos: ugyanarra a zenére ugyanúgy táncol, egyformán öltözik és borzolja haját, ugyanazt issza, ugyanazt szívja az ázsiai, az afrikai, az európai és az amerikai diszkó-iffúság. Sokan tolonganak a lüktető fények, a siketítő zene bűvöletében, de legtöbbször magányosok maradnak.

A népi, a művészi, a sporttánc megajándékoz a zene, a ritmus, az egymásra figyelő, szép mozgás csodálatos élményével. Felemel, bekapcsol a teremtett világ életörömtől lüktető táncába.

*Hopp, Juliska, hopp, Mariska,
hej, gyere vélem egy pártánkra!
Így kell járni, úgy kell járni,
Sári, Kati tudja, hogy kell járni.*

Zsigmond Emese

